

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 118/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
Συνεδρίαση της 24ης Οκτωβρίου 2024**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νίκη Μαριόλη, Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Βασιλική Πανταζή, Στυλιανή Χαριτάκη, Αθηνά Αλεφάντη και Χρήστος Μητκίδης, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ. και Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αγγελική Καστανά, Διονύσιος Χειμώνας, Μαρία Σπάσου, Αναστασία Ζαφειριάδου, Αντώνιος Αντωνίου, Παναγιώτης Δημόπουλος, Χρυσούλα Τσιαβού, Σπυρίδων Μαυρογιάννης, Ελένη Λευθεριώτου, Εμμανουέλα Πανοπούλου, Θωμάς Καζάκος, Μαρία-Λουίζα Μπακαλάκου, Κωνσταντίνα Νασοπούλου, Γεωργία Μπουρδάκου, Αναστασία Βασιλείου, Θεόδωρος Στριλάκος, Αλεξάνδρα Δημητρακοπούλου, Γεωργία Παπαδάκη και Παντελεήμων Παπαδάκης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ουρανία Δ. Μενδρινού, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθ.πρωτ.2/121253/2022/ΔΕΠ/12-04-2023 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών (ήδη Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)/της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής/Γενικό Λογιστήριο του Κράτους/Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού/Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής που υπογράφεται από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών (ήδη Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 47 του ν. 3996/2011, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της περίπτωσης 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012,εξακολουθεί να ισχύει η απάντηση της γνωμοδότησης ΝΣΚ (Β΄ Τμήμα)με αριθμό187/2020,δηλαδή ότι συντρέχει υποχρέωση του Δημοσίου για την καταβολή της αποζημίωσης του άρθρου 55 του π.δ. 410/1988 στους συνταξιοδοτούμενους, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, μηχανικούς του Υπουργείου Τουρισμού, που είναι ασφαλισμένοι για κύρια, επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή στο πρώην Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. (και ήδη e-ΕΦΚΑ).

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής:

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτουν τα ακόλουθα :

1. Ο Χ. Α. του Ε. είναι πρώην υπάλληλος του Υπουργείου Τουρισμού, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατηγορίας ΠΕ και ειδικότητας Μηχανικών.Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 14539/31-07-2019 πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών της Διεύθυνσης Διοικητικού, Τμήμα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Τουρισμού, ο ανωτέρω υπάλληλος προσελήφθη στον ΕΟΤ στις 28-3-1988, όπου υπηρέτησε έως τις 29-10-2014 και στη συνέχεια στις 30-10-2014 μεταφέρθηκε από την Κεντρική Υπηρεσία του ΕΟΤ στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού, με την υπ' αριθ. 22534/30-10-2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Τουρισμού(ΦΕΚ Γ΄1506/04-11-2014).Στις 16-08-2016 η σύμβαση εργασίας του λύθηκε, κατόπιν καταγγελίας της λόγω συνταξιοδότησης, η οποία έγινε αποδεκτή από την υπηρεσία με την υπ' αριθ. 17133/15-09-2016 διαπιστωτική πράξη της Αναπληρώτριας Υπουργού Τουρισμού (ΦΕΚ Γ΄ 926/28-09-2016).

2.Ο ανωτέρω υπάλληλος,κατά το χρονικό διάστημα που υπηρέτησε στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού,διατήρησε το ασφαλιστικό καθεστώς που είχε στον ΕΟΤ, από τον οποίο μεταφέρθηκε, όπως αυτό φαίνεται στο υπ' αριθ. 511402/06-10-2014 Φύλλο Διακοπής Μισθοδοσίας του ΕΟΤ.

Σύμφωνα με αυτό, οι κρατήσεις του γίνονταν υπέρ Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε ¹για κύρια και επικουρική ασφάλιση, αλλά και υπέρ εφάπαξ παροχής. Περαιτέρω, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 4845/29-05-2020 βεβαίωση της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του ΕΟΤ, κρατήσεις υπέρ Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε (κλάδος εφάπαξ) γίνονταν από τον ΕΟΤ, από τον Μάρτιο του 1999 έως και τον Οκτώβριο του 2014, οπότε και ο υπάλληλος μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Τουρισμού, διατηρώντας το ίδιο ασφαλιστικό καθεστώς.

3. Με την υπ' αριθ. 4377/05-09-2019 αίτησή του, ο εν λόγω υπάλληλος ζήτησε να του χορηγηθεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 55 του π.δ/τος 410/1988 αποζημίωση. Προς τούτο προσκόμισε την υπ' αριθ. 1645/11-01-2019 απόφαση του Διευθυντή του Ε.Φ.Κ.Α. περί απονομής σύνταξης γήρατος από 01-09-2016.

4. Κατόπιν αυτού, με το υπ' αριθ. πρωτ. 12510/5-8-2020 έγγραφο του Υπουργείου Τουρισμού, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Τμήμα Εκκαθάρισης αποδοχών, που υπογράφεται από τον Υπουργό Τουρισμού, ετέθησαν τα εξής ερωτήματα: **α.** Εάν το προσωπικό του Υπουργείου Τουρισμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και ειδικότητα Μηχανικών, που υπάγεται στην ασφάλιση του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος, επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ παροχής, δικαιούται την προβλεπόμενη στο άρθρο 55 του π.δ/τος 410/1988, αποζημίωση και **β.** σε καταφατική περίπτωση, εάν αυτή θα πρέπει να υπολογιστεί για τον συνολικό χρόνο δημόσιας υπηρεσίας στο Δημόσιο ή/και σε Ν.Π.Δ.Δ. ή μόνο για τον χρόνο που δεν είναι ασφαλισμένο στον κλάδο πρόνοιας αυτού (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής (το δεύτερο υποερώτημα αναδιατυπώθηκε με το υπ' αριθ. πρωτ. 18670/3-12-2020 διευκρινιστικό έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας).

5. Επί του ως άνω ερωτήματος εκδόθηκε η υπ.αριθ.187/2020 Γνωμοδότηση του

¹ Το Ταμείο Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε), δυνάμει του άρθρου 25 παρ.3 του ν.3655/2008(Α'58), εντάχθηκε στο ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων(ΕΤΑΑ)» και στη συνέχεια, δυνάμει του άρθρου 53 του ν 4387/2016 (Α'85) στο ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (Ε.Φ.Κ.Α.), το οποίο μετονομάστηκε, δυνάμει του άρθρου 1 του ν.4670/2020 (Α'43), σε «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης»(ε-Ε.Φ.Κ.Α.).

Β' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στην οποία το Τμήμα γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής :

A. Επί του πρώτου υποερωτήματος: Υπάλληλοι του Υπουργείου Τουρισμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατηγορίας ΠΕ, ειδικότητας Μηχανικών, δικαιούνται της οριζόμενης στο άρθρο 55 παρ. 1, 2 και 4 του π.δ. 410/1988 μειωμένης αποζημίωσης (40%), εφόσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση του Δημοσίου για τη χορήγηση σύνταξης, έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος από τον ασφαλιστικό φορέα στον οποίο υπάγονται (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και ήδη ΕΦΚΑ) και είναι επικουρικά ασφαλισμένοι (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε), χωρίς η πρόσθετη ασφάλισή τους στο ΤΣΜΕΔΕ για την απόληψη εφάπαξ χρηματικής παροχής (βοηθήματος) και η καταβολή αυτού, να κωλύει ή να περιορίζει την παράλληλη καταβολή και της ανωτέρω αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης.

B. Επί του δεύτερου υποερωτήματος: Ο καθορισμός του ποσού της αποζημίωσης του άρθρου 55 του π.δ. 410/1988, στην περίπτωση των υπαλλήλων αυτών, συναρτάται αποκλειστικά προς τον χρόνο συνεχούς υπηρεσίας των υπαλλήλων/μηχανικών με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε Ν.Π.Δ.Δ. ή/και στο Δημόσιο, χωρίς να ασκεί επιρροή ο χρόνος ασφάλισής τους στον κλάδο πρόνοιας του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. για την καταβολή εφάπαξ χρηματικής παροχής.

6. Με το με αριθ.πρωτ.993/22/01/2021 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Τουρισμού, διαβιβάστηκε στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Τουρισμού η με αριθ.187/2020 Γνωμοδότηση του Β' Τμήματος Ν.Σ.Κ., η οποία έγινε αποδεκτή με την από 21/01/2021 επισημειωματική πράξη του Υπουργού Τουρισμού. Ακολούθως, το Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Τουρισμού, με το με αριθ. πρωτ.213-130/100611/16-04-2021 έγγραφό του, διαβίβασε την ανωτέρω Γνωμοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών για την αποδοχή της, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ.6 του ισχύοντος τότε Ν.3086/2002.²

²Στο εδαφ.2 της παρ.6 του άρθρου 6 του ν.3086/2002 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και των Υπαλλήλων του»(Α'324) ορίζεται ότι: «Γνωμοδοτήσεις επί ερωτημάτων που αφορούν μισθολογικά ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος ή που μπορεί να έχουν ευρύτερες δημοσιονομικές συνέπειες, είναι

7.Με το με αριθ. πρωτ. 2/72346/ΔΕΠ/13-9-2021 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, γνωστοποιήθηκε μεταξύ άλλων στο Γραφείο Μελετών της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΝΣΚ και στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Τουρισμού ότι η ανωτέρω Γνωμοδότηση δεν έγινε αποδεκτή από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών. Στη συνέχεια με το πρωτ.2/οικ 45785/ΔΕΠ/12-05-2023 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, απεστάλη προς τα αρμόδια γραφεία Ν.Σ.Κ. αντίγραφο της εν λόγω Γνωμοδότησης του Β΄ Τμήματος, η οποία φέρει την από 21/01/2021 επισημειωματική πράξη αποδοχής αυτής από τον Υπουργό Τουρισμού και την από 26/01/2023 επισημειωματική πράξη μη αποδοχής και παραπομπής στην Ολομέλεια από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών.

8.Με το αριθ. πρωτ.2/οικ 45785/ΔΕΠ/12-04-2023 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών προς το Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Οικονομικών, ζητήθηκε να εισαχθεί εκ νέου το ερώτημα προς την Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ. προκειμένου, κατά τα ανωτέρω, να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις της περ.5 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012, οι οποίες δεν είχαν συμπεριληφθεί στο αρχικό ερώτημα του Υπουργείου Τουρισμού και συνεπώς δεν ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση της γνώμης του αρμοδίου Τμήματος του Ν.Σ.Κ. Εν όψει των ανωτέρω, το υποβληθέν ερώτημα θα πρέπει να θεωρηθεί ως αυτοτελές ερώτημα που έχει υποβληθεί απευθείας στην Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ. από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, σύμφωνα με τη διάταξη της περ. δ΄ της παρ.4 του άρθρου 7 του ν.4831/2021.³

υποχρεωτικές για τη Διοίκηση, μόνον εφόσον γίνουν αποδεκτές και από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να καθορίζονται ειδικές κατηγορίες υποθέσεων για τις οποίες απαιτείται αποδοχή της γνωμοδότησης και από αυτόν».

³ Στο άρθρο 7 παρ. 4 περ.δ του Ν.4831/2021 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους»(Α΄170) ορίζεται ότι: «*Η Τακτική Ολομέλεια ή η Ολομέλεια Διακοπών γνωμοδοτεί: α)...β....γ...δ*)για υποθέσεις, οι οποίες παραπέμπονται σε αυτήν από τον Πρόεδρο ή το Τμήμα, στην τελευταία δε περίπτωση, λόγω ισοψηφίας ή ιδιαίτερης σπουδαιότητας των υποθέσεων αυτών ή για υποθέσεις που η απευθείας παραπομπή τους στην Ολομέλεια ζητείται από την ερωτώσα υπηρεσία,...»

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

9.Στις παρ.1,2,4,5,7 και 10 του άρθρου 55 του π.δ. 410/1988 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου»(Α΄191),που εκδόθηκε δυνάμει της νομοθετικής εξουσιοδότησης του άρθρου 23 παρ.11του Ν.1735/1987(Α΄195), όπως η παράγραφος 4 εδ. α΄ έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 6 παρ1 του ν.3320/2005 (Α΄48), ορίζονται τα εξής:

«Αποζημίωση

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου αυτού, η αποζημίωση λόγω απόλυσης ή καταγγελίας της σύμβασης εργασίας από την υπηρεσία καθορίζεται ως εξής: α) Για το προσωπικό που έχει συνεχή υπηρεσία από ένα έτος μέχρι τρία έτη οι αποδοχές ενός μήνα, πάνω από τρία και μέχρι έξι έτη οι αποδοχές δύο μηνών, πάνω από έξι και μέχρι οκτώ έτη οι αποδοχές τριών μηνών και πάνω από οκτώ και μέχρι δέκα έτη οι αποδοχές τεσσάρων μηνών. β) Για κάθε συμπληρωμένο έτος υπηρεσίας μετά τα δέκα και μέχρι τριάντα έτη, η πιο πάνω αποζημίωση προσαυξάνεται με το ποσό των αποδοχών ενός μήνα.

2. Ο υπολογισμός της αποζημίωσης γίνεται με βάση τις τακτικές αποδοχές του τελευταίου μήνα με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Κατά τον υπολογισμό της αποζημίωσης, οι μηνιαίες αποδοχές δε λαμβάνονται υπόψη κατά το ποσό που υπερβαίνουν το οκταπλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, πολλαπλασιαζόμενο με τον αριθμό τριάντα (30). 3.(...)

4.Το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, το οποίο δεν υπάγεται, για τη χορήγηση σύνταξης στην ασφάλιση του Δημοσίου, εφόσον συμπληρώνει τις προϋποθέσεις για λήψη σύνταξης, δύναται να αποχωρεί από την υπηρεσία λαμβάνοντας το μεν επικουρικά ασφαλισμένο το 40%, το δε μη επικουρικά ασφαλισμένο το 50% της προβλεπόμενης από τις κείμενες διατάξεις αποζημίωσης. Στο προσωπικό αυτό που απολύεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 49, 50, 51, 52 και 53, εφόσον κατά το χρόνο της απόλυσης δικαιούται σύνταξης από δική του υπηρεσία, καταβάλλεται αποζημίωση ίση με

το μισό από αυτήν που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, με εξαίρεση τις περιπτώσεις α, β και γ της παραγράφου 1 του άρθρου 53, για τις οποίες δεν οφείλεται καμιά αποζημίωση. Της ίδιας αποζημίωσης και με τις ίδιες προϋποθέσεις δικαιούται και το προσωπικό που απολύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13.

5. Το ποσοστό αποζημίωσης που προβλέπεται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ανώτατο όριο αποζημίωσης του άρθρου 2 παρ. 2 του Α.Ν. 173/1967, όπως αυτό κάθε φορά αναπροσαρμόζεται. Η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή από την ισχύ του ν. 993/1979.(6...)

7. Ως επικουρικά ασφαλισμένοι, για την εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, νοούνται όσοι έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη επικουρικής σύνταξης. (...)

10. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν ανάλογη εφαρμογή και στους μισθωτούς με σχέση εργασίας αόριστου χρόνου που υπηρετούσαν κατά τη δημοσίευση του ν. 993/1979 και του ν. 1188/1981, οι οποίοι δεν ανήκουν στο ειδικό επιστημονικό, τεχνικό ή βοηθητικό προσωπικό των άρθρων 9 του ν. 993/1979 και 258 του ν. 1188/1981».

10. Στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του Α.Ν. 173/1967 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α.Ν. 99/67, περί ελέγχου ομαδικών απολύσεων κλπ.» (Α' 189) ορίζονται τα εξής:

«2. Εις ας περιπτώσεις εργοδότης τυγχάνει το Δημόσιον ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή Τράπεζαι ή Επιχειρήσεις και Οργανισμοί κοινής ωφελείας (ΔΕΗ, ΟΤΕ, Εταιρείαι Υδάτων κλπ.) ή Επιχειρήσεις επιχορηγούμεναι υπό του Κράτους, η υπό του Νόμου 2112 ως ούτος ετροποποιήθη και συνεπληρώθη μεταγενεστέρως οφειλομένη αποζημίωσις δεν δύναται να υπερβαίνη εις πάσαν περίπτωσιν το ποσόν των 15.000 ευρώ καταργουμένης πάσης αντιθέτου ειδικής διατάξεως νόμου ή συμβάσεως οιασδήποτε μορφής ή τυχόν υπάρχοντος εθίμου».

11. Στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 3801/2009 «Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου κλπ.» (Α' 163), με τίτλο «Εφαρμογή διατάξεων του Υπαλληλικού Κώδικα, του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων και του π.δ. 410/1988 στο

προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου», ορίζονται τα εξής:

«1... 2. Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' του π.δ. 410/1988 "Κώδικας Προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ." υπάγεται όλο το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ανεξαρτήτως ειδικότητας».

12. Στις διατάξεις των άρθρων 47 παρ. 1 και 4 και 59 του ν. 3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (Α' 170), ορίζονται τα εξής:
«Άρθρο 47

Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων

«1. Στο τέλος του άρθρου 4 του β.δ. της 3ης/13.7.1936 «Περί Οργανισμού του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων» (Α' 285) προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής: «4. Στην ασφάλιση του Τομέα Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων υπάγονται υποχρεωτικώς από 1.7.2011 και οι επί συμβάσει ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ανεξαρτήτως χρόνου πρόσληψης, υπάλληλοι του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. των οποίων το μόνιμο προσωπικό υπάγεται στην ασφάλιση του Τομέα Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων. ... 4. Οι υπάλληλοι της παραγράφου 1, συνταξιοδοτούμενοι από 1.1.2012 και εφεξής, δικαιούνται εφάπαξ βοήθημα ανάλογο με το χρόνο που έχουν συμπληρώσει στην ασφάλιση του Τομέα Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων, με βάση τα οριζόμενα στην παράγραφο 3. Για όσους δεν έχουν συμπληρώσει πέντε έτη ασφάλισης στον Τομέα, για τον υπολογισμό του εφάπαξ βοηθήματος λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των αποδοχών του χρόνου ασφάλισης. Οι ανωτέρω υπάλληλοι δικαιούνται και αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης του ν. 3198/1955 (Α' 98) σε συνδυασμό με το ν. 2112/1920 (Α' 67). Το ποσό της καταβαλλόμενης αποζημίωσης είναι ανάλογο με το χρόνο υπηρεσίας που έχει διανυθεί εκτός της ασφάλισης του Τομέα προς το συνολικό χρόνο υπηρεσίας».
«Άρθρο 59

Ασφάλιση στους Τομείς Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Ε.Τ.Α.Α.

«1. Το άρθρο 13 του ν. 3518/2006 (Α' 272) αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε (1.1.2007) ως εξής: «Ασφαλιστέα πρόσωπα» 1. Στην ασφάλιση του Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. υπάγονται υποχρεωτικά:

α) Οι από 1.1.1993 ασφαλισμένοι του Τομέα Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΤΣΜΕΔΕ) του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. και

β) οι μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένοι του Τομέα Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΤΣΜΕΔΕ) του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α., εφόσον δεν υπάγονται υποχρεωτικά σε άλλο επικουρικό φορέα για τη λήψη επικουρικής σύνταξης πλην του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (ΜΤΠΥ) και δεν έχουν συμπληρώσει το πεντηκοστό έτος της ηλικίας τους κατά την έναρξη λειτουργίας του πρώην Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης ΤΣΜΕΔΕ (1.1.2007).

2. Στον Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α. ασφαρίζονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, οι μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένοι του Τομέα Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α., εφόσον δεν υπάγονται υποχρεωτικά σε άλλο επικουρικό φορέα για τη λήψη επικουρικής σύνταξης πλην του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.) οι οποίοι έχουν ηλικία άνω των πενήντα και έως πενήντα πέντε ετών κατά την έναρξη λειτουργίας του πρώην Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης ΤΣΜΕΔΕ (1.1.2007)».

13. Στη διάταξη της υποπαραγράφου Ζ.1. της παραγράφου Ζ', καθώς και της υποπαραγράφου ΙΑ.5 περ. 5 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (Α'222), όπως αυτή ισχύει, ορίζονται τα εξής:

«**Ζ. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**
ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ζ.1. ΜΕΤΑΤΑΞΗ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Επιτρέπεται: α) η μετάταξη μόνιμων πολιτικών υπαλλήλων και η μεταφορά υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετούν σε υπηρεσίες, κεντρικές και περιφερειακές, του Δημοσίου, των ανεξάρτητων αρχών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και β) ... Η μετάταξη ή μεταφορά των υπαλλήλων της προηγούμενης

παραγράφου είναι υποχρεωτική και γίνεται χωρίς αίτησή τους σε υφιστάμενες κενές θέσεις ή σε θέσεις που συστήνονται με την πράξη μετάταξης ή μεταφοράς στον κλάδο ή στην ειδικότητα στους οποίους μετατάσσεται ή μεταφέρεται ο υπάλληλος... 2. ... 3. Η μετάταξη ή μεταφορά κατά την περίπτωση 1 δεν καταλύει την υπηρεσιακή σχέση δημοσίου δικαίου ή τη σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του υπαλλήλου, ούτε μεταβάλλει τη νομική φύση των σχέσεων αυτών ή τις σχέσεις ασφάλισης, με τις οποίες υπηρετούσε ο υπάλληλος στο φορέα προέλευσής του...».

«ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ ΙΑ. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΑΕΔ-ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ ΙΑ 5 ΜΕΙΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΠΑΞ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ.1...2...3...4..

5.Στα πρόσωπα που δεν έχουν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής ή οποιασδήποτε άλλης αποζημίωσης, καταβάλλεται η αποζημίωση, λόγω αποχώρησης από την υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο, του ν.3198/1955 (Α΄98)) σε συνδυασμό με το ν.2112/1920 (Α΄ 67),όπως ισχύουν.Το ποσό της καταβαλλόμενης αποζημίωσης είναι ανάλογο με το χρόνο υπηρεσίας που έχει πραγματοποιηθεί εκτός της ασφάλισης σε φορέα-τομέα πρόνοιας προς το συνολικό χρόνο υπηρεσίας τους. Σε καμία περίπτωση η εν λόγω αποζημίωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 15.000,00 ευρώ.

6.Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που ορίζει διαφορετικά τα θέματα των προηγούμενων περιπτώσεων καταργείται».

14.Στις διατάξεις του άρθρου 1, της παρ. ΙΔ. «ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» της υποπαραγράφου ΙΔ.2 «ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ. ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ», του ν.4254/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις» (Α΄85) και ειδικότερα στην περίπτωση 13 ορίζεται ότι:

«13.Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό κατηγορίας ΠΕ Μηχανικών και ΤΕ Μηχανικών που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού υπηρετεί στην κεντρική υπηρεσία του Ε.Ο.Τ. μεταφέρεται στο Υπουργείο Τουρισμού με την ίδια σχέση εργασίας σε

προσωποπαγείς θέσεις της ίδιας ή συναφούς ειδικότητας της κατηγορίας στην οποία υπηρετούν. Η σύσταση των προσωποπαγών θέσεων και η μεταφορά του προσωπικού γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Τουρισμού. Περίληψη της απόφασης αυτής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το προσωπικό που μεταφέρεται κατατάσσεται σε μισθολογικά κλιμάκια της οικείας κατηγορίας ή εκπαιδευτικής βαθμίδας, ανάλογα με τα τυπικά του προσόντα και το συνολικό χρόνο υπηρεσίας και λαμβάνει τις αποδοχές της υπηρεσίας υποδοχής, ενώ τυχόν πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές και ειδικά επιδόματα οποιασδήποτε ονομασίας καταργούνται. Ο συνολικός χρόνος υπηρεσίας του μεταφερόμενου προσωπικού, που έχει διανυθεί στον Ε.Ο.Τ., καθώς και ο χρόνος που του αναγνωρίστηκε ως χρόνος υπηρεσίας, θεωρούνται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τα θέματα βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης και για κάθε άλλη συνέπεια».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

15. Το άρθρο 55 του π.δ.410/1988 είναι ενταγμένο στο Κεφάλαιο Β1, Τμήμα ΣΤ1 («Λύση της σύμβασης εργασίας -Αποζημίωση») και ρυθμίζει κατά τρόπο πλήρη τα περί της καταβολής αποζημίωσης για την λύση της σύμβασης εργασίας, από οποιονδήποτε λόγο, του προσωπικού που συνδέεται με το Δημόσιο με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ώστε να μην απομένει έδαφος παραπομπής συμπληρωματικά στις διατάξεις του ν.2112/1990 ή του ν.3198/1955.⁴ Ειδικότερα με την διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 55 του π.δ.410/1988, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν.3320/2005, καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αποζημίωσης, λόγω απόλυσης ή καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, την οποία πλέον δικαιούται όλο το προσωπικό που υπηρετεί στο Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου με σύμβαση

⁴ ΑΠ 790/2014, 1159/2011, ΝΟΒ 2012, σελ.348.

εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και ανεξαρτήτως ειδικότητας, οι οποίοι δεν υπάγονται, ως προς την χορήγηση σύνταξης στην ασφάλιση αυτού.⁵ Περαιτέρω, η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι, το προσωπικό του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ που δεν υπάγεται για τη χορήγηση σύνταξης στην ασφάλιση του Δημοσίου, όταν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, μπορεί να αποχωρεί από την υπηρεσία λαμβάνοντας το επικουρικά ασφαλισμένο το 40% και το μη επικουρικά ασφαλισμένο το 50% της αποζημίωσης που ορίζεται από την παρ.1 του άρθρου αυτού. Ενώ κατά την παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου, ως επικουρικά ασφαλισμένοι για την εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, νοούνται όσοι έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη επικουρικής σύνταξης.⁶ Συνεπώς προϋποθέσεις για τη λήψη από τους παραπάνω μισθωτούς της προβλεπόμενης από τις ως άνω διατάξεις μειωμένης αποζημίωσης, όταν αποχωρούν από το Δημόσιο, αποτελούν αφενός η μη υπαγωγή τους στην ασφάλιση του Δημοσίου για τη χορήγηση σύνταξης(αρνητική προϋπόθεση) και αφετέρου η συμπλήρωση των προϋποθέσεων προς λήψη πλήρους συντάξεως γήρατος από τον ασφαλιστικό φορέα στον οποίο υπάγονται (θετική προϋπόθεση).⁷

16.Εξάλλου, η επικουρική ασφάλιση και η συμπλήρωση των προϋποθέσεων λήψης επικουρικής σύνταξης δεν αποτελεί προϋπόθεση, αλλά συνιστά περίπτωση περαιτέρω περιορισμού της μειωμένης αποζημίωσης.⁸ Κατά την έννοια των αναφερομένων στην αποζημίωση αποχώρησης διατάξεων, ως επικουρικά ασφαλισμένοι νοούνται μόνο όσοι υπάγονται σε φορέα ασφάλισης για τη λήψη επικουρικής σύνταξης, όχι δε και όσοι υπάγονται σε φορέα που έχει ως σκοπό την πρόσθετη ασφάλιση των ασφαλισμένων του και τη χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος.⁹

17.Η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία ο χρόνος υπηρεσίας που υπολογίστηκε για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής από ασφαλιστικό φορέα, δεν υπολογίζεται νόμιμα για την αναγνώριση και καταβολή αποζημίωσης, κατά τη

⁵ ΑΠ 360/2019,316/2019,ΝΟΒ 2019/1473,1185/2015

⁶ Ι.Κουκιάδης,Εργατικό Δίκαιο,Ατομικές εργασιακές σχέσεις και το δικαίο της ευελιξίας, 9^η έκδοση,σελ.1106-1112

⁷ ΑΠ 316/2019 ,1720/2012, δημ ΤΝΠ ΔΣΑ.

⁸ ΑΠ959/2020,316/2019,1360/2015,ΝΟΜΟΣ,1359/2015,ΝΟΜΟΣ.

⁹ΑΠ 1359/2015, ΑΠ 1720/2012, Ε.Σ. Κλ. Τμ. Ι΄ 29 Πράξη Συν.4^η/11-2-2014. ΝΣΚ 112/1997

διάταξη του άρθρου 55 παρ. 4 του π.δ. 410/1988, δεν βρίσκει έρεισμα σε καμία νομοθετική διάταξη, αλλά ούτε και στη γενική αρχή του δημοσιονομικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία δεν νοείται υπολογισμός του αυτού χρόνου υπηρεσίας για την απόλαυση μισθολογικών πλεονεκτημάτων από δύο πηγές, εκτός αν τούτο προβλέπεται από ρητή και σαφή διάταξη νόμου. Πράγματι, ούτε από την επίμαχη διάταξη του άρθρου 55 παρ. 4 του π.δ. 410/1988, ούτε από άλλη, γενική ή ειδική, διάταξη, η λήψη εφάπαξ παροχής από ασφαλιστικό φορέα τίθεται ως γεγονός διακωλυτικό ή περιοριστικό του δικαιώματος παράλληλης λήψης της ανωτέρω αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης.¹⁰

18.Ακόμα, κατά παγία νομολογία, η αποζημίωση που καταβάλλεται στον απασχοληθέντα με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου εργασίας στο Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, λόγω απόλυσής του ή λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,¹¹ δεν αποτελεί ασφαλιστική παροχή, διότι δεν συναρτάται με την ύπαρξη ασφαλιστικής σχέσης, ούτε με την επέλευση ασφαλιστικού κινδύνου ή με προϋποθέσεις, οι οποίες, κατ' αρχήν προσιδιάζουν σε ασφαλιστική παροχή (πχ. την εγγραφή σε ασφαλιστικό οργανισμό, την συμπλήρωση ενός ελαχίστου χρόνου ασφάλισης, την καταβολή ασφαλιστικών εισφορών)¹², αλλά αποτελεί αποζημίωση προνοιακού χαρακτήρα,¹³ της οποίας η λειτουργία κι ο σκοπός της δεν βρίσκεται στο μέλλον, όπως της εφάπαξ παροχής, αλλά στο παρελθόν, στις ήδη παρασχεθείσες υπηρεσίες του εργαζομένου¹⁴, άλλως ενίσχυση, η οποία χορηγείται μετά την απομάκρυνση του υπαλλήλου από την υπηρεσία του¹⁵ και έχει τη φύση έκτακτης κατά την αποχώρηση του υπαλλήλου οικονομικής ενίσχυσής του, ενόψει της διακοπής της σχέσης του με το Δημόσιο κατά τη συνταξιοδότησή του.¹⁶ Επομένως, η εν λόγω αποζημίωση δεν σχετίζεται με την υπηρεσιακή κατάσταση του υπαλλήλου, αλλά αντιθέτως με την λόγω συνταξιοδότησης λύση κάθε υπηρεσιακής σχέσης του μ' αυτό. Επίσης, κρίθηκε ότι δεν αποτελεί μέρος των αποδοχών του υπαλλήλου, ούτε «απολαβή» υπό την έννοια της παροχής που

¹⁰ Γνμδ. ΝΣΚ 322/2014, 112/1997,

¹¹ ΣτΕ 2076/1998

¹² Στε 2076/1998

¹³ πρβλ.ΑΠ 316/2019,1185/2015,790/2014, ΣτΕ 2107/2017,2760/1999

¹⁴ Εφ.Αθ.566/2023,ΝΟΜΟΣ

¹⁵ ΝΣΚ 247/2019,162/2017,322/2014

¹⁶ΣΤΕ 2107/2017,Γνωμ.ΝΣΚ Ολομ. 8/2020 σκ.11

δίδεται ως αντάλλαγμα για την προσφερόμενη εργασία, ούτε αποτελεί αποζημίωση λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού.¹⁷ Ακόμα έχει κριθεί ότι¹⁸ η αποζημίωση αυτή δεν αποτελεί κοινωνικοασφαλιστική παροχή για την χορήγηση της οποίας καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές, αλλά έχει προνοιακό χαρακτήρα καθόσον ότι δεν προβλέπεται από τον νόμο η καταβολή εισφορών από τον δικαιούχο αυτής.

19. Περαιτέρω, με τις παραγράφους 2, 3, 4 και 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 του ν.4093/2012 ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούν οι φορείς-τομείς πρόνοιας προς τους ασφαλισμένους τους, όταν οι τελευταίοι αποχωρούν για οποιονδήποτε λόγο από την υπηρεσία τους. Συγκεκριμένα η Πολιτεία, μετά την ψήφιση του νόμου 3845/2010 και του Μνημονίου Συνεννόησης του ν. 4046/2012, είχε αναλάβει την υποχρέωση της λήψης συγκεκριμένων μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης αυτής, έλαβε τα μέτρα που προβλέπονται στις ως άνω παραγράφους 2, 3, 4 και 5 της υποπαραγράφου ΙΑ. 5 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, με σκοπό τη διαφύλαξη του υπάρχοντος ασφαλιστικού κεφαλαίου και την καταβολή όσο το δυνατόν εξορθολογισμένων παροχών, προκειμένου να διασφαλισθεί η βιωσιμότητα των φορέων -τομέων κοινωνικής ασφάλισης και να εξασφαλισθεί η μελλοντική συνέχιση της καταβολής των εφάπαξ αυτών παροχών στους δικαιούχους¹⁹.

20. Από τις παρ. 5 και 6 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 σαφώς συνάγεται ότι στο πεδίο εφαρμογής τους υπάγονται τα πρόσωπα εκείνα, τα οποία δεν έχουν καταβάλει εισφορές σε φορείς- τομείς πρόνοιας για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής ή οποιασδήποτε άλλης αποζημίωσης, σε χρονικό διάστημα, το οποίο περιλαμβάνεται στο συνολικό χρόνο υπηρεσίας που έχουν κατά την αποχώρησή τους. Στα πρόσωπα αυτά, όταν αποχωρούν για οποιονδήποτε λόγο από την υπηρεσία τους, καταβάλλεται μόνον η προβλεπόμενη από το ν. 3198/1955 σε συνδ. με το ν. 2112/1920 αποζημίωση, που είναι ανάλογη με το χρόνο υπηρεσίας τους που έχει πραγματοποιηθεί, χωρίς να καταβάλουν εισφορές σε φορέα -τομέα πρόνοιας για εφάπαξ παροχή ή άλλου είδους

¹⁷ ΣτΕ 2107/2017, ΑΠ 1359/2015, ΑΠ 274/2009.

¹⁸ ΕΣ Α΄ Ελάσσονα Ολομέλεια 1267/2019 σκ. 9

¹⁹ ΑΠ 2106/2022

αποζημίωση προς το συνολικό χρόνο υπηρεσίας που έχουν κατά την αποχώρησή τους. Ο συνολικός αυτός χρόνος (ως μεγαλύτερο μέγεθος) σαφώς συμπεριλαμβάνει, αφενός ένα διανυθέντα μερικότερο χρόνο υπηρεσίας που τα συγκεκριμένα πρόσωπα έχουν καταβάλει στον αντίστοιχο για την υπηρεσία τους τομέα-φορέα πρόνοιας ασφαλιστικές εισφορές και αφετέρου ένα διανυθέντα μερικότερο χρόνο υπηρεσίας, που τα ίδια πρόσωπα δεν έχουν καταβάλει τέτοιες ασφαλιστικές εισφορές. Η αποζημίωση αυτή, υπολογιζόμενη με τον ως άνω τρόπο, ορίζεται ρητά ότι δεν μπορεί να υπερβεί τα 15.000 ευρώ. Ο δικαιολογητικός λόγος του καθορισμού του ποσού των 15.000 ευρώ ως ανώτατου ορίου της συγκεκριμένης αποζημίωσης είναι ο εξορθολογισμός της ανταποδοτικότητας εισφορών -εφάπαξ παροχών στα πρόσωπα εκείνα, που δεν έχουν καταβάλει τις ως άνω ασφαλιστικές εισφορές καθ' όλη τη διάρκεια του υπηρεσιακού τους βίου, αλλά κατέβαλαν ορισμένες σε ένα χρονικό τμήμα της διάρκειας αυτής. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, δηλαδή, επιδιώκεται αφενός μεν η συγκεκριμένη κατηγορία προσώπων να μη στερείται της οριζόμενης από τους ν. 3198/1955 και 2112/1920 αποζημίωσης, περιοριζόμενης στο ανώτατο ποσό των 15.000 ευρώ, αφετέρου δε ο φορέας -τομέας πρόνοιας, στον οποίο αυτά υπάγονται, να τους χορηγεί αποζημίωση εναρμονισμένη με τις εισφορές που του καταβλήθηκαν και να μην υφίσταται οικονομική ζημία καταβάλλοντας εφάπαξ παροχή ή άλλου είδους αποζημίωση μεγαλύτερη των ασφαλιστικών εισφορών που εισέπραξε. Προς εξασφάλιση δε του ως άνω επιδιωκόμενου σκοπού θεσπίσθηκε η επόμενη παράγραφος 6, με την οποία καταργείται κάθε άλλη προγενέστερη γενική ή ειδική διάταξη, που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο τα θέματα που προσδιορίζουν οι παράγραφοι 2, 3, 4 και 5 για τις εφάπαξ παροχές.²⁰

21. Συνεπώς, με την παρ.5 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 του ν.4093/2012 ορίζεται με αποκλειστικό τρόπο και με συγκεκριμένο ανώτατο όριο η αποζημίωση που καταβάλλεται στα πρόσωπα εκείνα, τα οποία αποχωρούν για οποιονδήποτε λόγο από την υπηρεσία τους και μέσα στην συνολική διάρκεια του μέχρι την αποχώρηση υπηρεσιακού τους βίου εμπεριέχονται και χρονικά διαστήματα, στα οποία αυτά δεν έχουν καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές σε τομείς -φορείς

²⁰ ΑΠ 2106/2022

πρόνοιας που χορηγούν εφάπαξ παροχές ή οποιαδήποτε άλλη αποζημίωση, έτσι ώστε η στις ως άνω διατάξεις οριζόμενη αποζημίωση να είναι εξορθολογισμένη και αντίστοιχη με τις ως άνω εισφορές τους. Οι ως άνω διατάξεις δεν αναφέρονται σε θέματα αποζημίωσης του προσωπικού που απασχολείται στο Δημόσιο, αλλά στο πεδίο εφαρμογής τους υπάγονται τα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούν οι φορείς-τομείς πρόνοιας στα πρόσωπα που καταβάλουν εισφορές για το σκοπό αυτό. Ειδικότερα, η ως άνω παράγραφος 5 είναι ενταγμένη στην υποπαράγραφο ΙΑ.5, η οποία φέρει τον τίτλο "ΜΕΙΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΠΑΞ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ", της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και η οποία στις επιμέρους παραγράφους της 2, 3, 4, 5 μειώνει το ύψος των εφάπαξ παροχών ή άλλου είδους αποζημιώσεων, που μέχρι την έναρξη της ισχύος της (δηλαδή στις 12.11.2012) χορηγούσαν οι φορείς -τομείς πρόνοιας στα πρόσωπα που τους έχουν καταβάλει εισφορές για το σκοπό αυτό. Επιδιώκοντας δε τον εξορθολογισμό και την ανταποδοτικότητα εισφορών-παροχών που εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα των φορέων -τομέων πρόνοιας, ο νομοθέτης θέσπισε την παράγραφο 6 της υποπαραγράφου ΙΑ., με την οποία (και από την έναρξη ισχύος της στις 12.11.2012) καταργείται κάθε άλλη γενική η ειδική διάταξη που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο τα θέματα που ρυθμίζουν οι ως άνω διατάξεις των παρ.2, 3, 4 και 5 της συγκεκριμένης υποπαραγράφου ΙΑ. 5 για τις εφάπαξ παροχές. Έτσι, η παράγραφος 5, καθορίζει κατ' αποκλειστικό τρόπο και με ανώτατο όριο τα 15.000 ευρώ, την αποζημίωση που δικαιούνται τα πρόσωπα εκείνα, που αποχωρούν για οποιαδήποτε αιτία (και όχι μόνο λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων λήψης πλήρους σύνταξης γήρατος κατά την ασφαλιστική νομοθεσία) από την υπηρεσία και μέσα στο συνολικό χρόνο υπηρεσίας τους περιλαμβάνεται και μερικότερο χρονικό διάστημα στο οποίο αυτά δεν έχουν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής ή άλλης αποζημίωσης.²¹

22. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι με την διάταξη της περ.5 της υποπαραγράφου ΙΑ 5 του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012 ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τα εφάπαξ βοηθήματα ή αποζημιώσεις που χορηγούν οι φορείς-τομείς πρόνοιας στα πρόσωπα που αποχωρούν από την υπηρεσία

²¹ ΑΠ 2106/2022,Ολ.ΣΤΕ 734/2016.

τους για οποιονδήποτε λόγο και δεν έχουν καταβάλλει τις απαιτούμενες εκ του νόμου εισφορές για το σκοπό αυτό. Συνακόλουθα, με την ανωτέρω διάταξη δεν εθίγησαν οι διατάξεις του πδ.410/1988 περί καταβολής αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης στους εργαζομένους που απασχολούνται στο Δημόσιο, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και τούτο διότι η ανωτέρω αποζημίωση, έχει προνοιακό και όχι ανταποδοτικό χαρακτήρα και ως εκ τούτου χορηγείται στους δικαιούχους χωρίς να απαιτείται εκ του νόμου η καταβολή σχετικής εισφοράς, ώστε να υπάρχει χρέια εξορθολογισμού της, προκειμένου να είναι εναρμονισμένη με τις εισφορές που καταβλήθηκαν. Εξάλλου, η επίμαχη διάταξη της περ.5 της υποπαραγράφου ΙΑ 5 του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012 δεν θέτει τη λήψη της εφάπαξ παροχής, ως γεγονός διακωλυτικό ή περιοριστικό του δικαιώματος χορήγησης της αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης. Συνακόλουθα, για την χορήγηση της εν λόγω αποζημίωσης αρκεί οι δικαιούχοι να πληρούν τις προϋποθέσεις που τίθενται εκ του νόμου και συγκεκριμένα να μην υπάγονται στην ασφάλιση του Δημοσίου για τη χορήγηση σύνταξης, και να έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος από τον ασφαλιστικό φορέα στον οποίο υπάγονται και είναι επικουρικά ασφαλισμένοι.

23.Επιπρόσθετα και από την αιτιολογική έκθεση του νόμου 4093/2012 συνάγεται ότι σκοπός του νομοθέτη δεν ήταν να καταργήσει με την περ.5 της υποπαραγράφου ΙΑ 5 του άρθρου πρώτου την αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης που προβλέπεται στο π.δ 410/1988. Σχετικά αναφέρεται σε αυτήν ότι: *«Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι, στα πρόσωπα που δεν έχουν καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής ή οποιασδήποτε άλλης αποζημίωσης καταβάλλεται η αποζημίωση, λόγω αποχώρησης από την υπηρεσία για οποιοδήποτε λόγο και καθορίζεται ως ανώτατο όριο αυτής το ποσό των 15.000,00 ευρώ. Σε όσα πρόσωπα δεν έχουν καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές σε φορείς-τομείς πρόνοιας ή για οποιαδήποτε άλλη αποζημίωση προτείνεται να καταβάλλεται η αποζημίωση, λόγω αποχώρησης από την υπηρεσία για οποιοδήποτε λόγο, του ν. 3198/1955 (Α΄ 98) σε συνδυασμό με το ν. 2112/1920 (Α΄ 67), όπως ισχύουν. Με την προτεινόμενη διάταξη το ποσό της καταβαλλόμενης αποζημίωσης προβλέπεται να είναι ανάλογο με το χρόνο υπηρεσίας που έχει πραγματοποιηθεί εκτός της ασφάλισης σε φορέα-τομέα πρόνοιας προς το συνολικό χρόνο υπηρεσίας τους*

και σε καμία περίπτωση να μην υπερβαίνει το ποσό των 15.000,00 ευρώ. Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο τα θέματα που προσδιορίζουν όλες οι προτεινόμενες διατάξεις για τις εφάπαξ παροχές, καταργούνται».

24.Εν προκειμένω, το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό κατηγορίας ΠΕ Μηχανικών και ΤΕ Μηχανικών που υπηρετούσε στην κεντρική υπηρεσία του Ε.Ο.Τ. μεταφέρθηκε, δυνάμει του ν.4254/2014 στο Υπουργείο Τουρισμού με την ίδια σχέση εργασίας σε προσωποπαγείς θέσεις της ίδιας ή συναφούς ειδικότητας της κατηγορίας στην οποία υπηρετούσαν. Η εν λόγω μεταφορά πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με τη διάταξη της υποπαραγράφου Ζ1 της παραγράφου Ζ' του ν.4093/2012, στην οποία, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι η μεταφορά δεν καταλύει τη σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ούτε μεταβάλλει τη νομική φύση της σχέσης αυτής ή τη σχέση ασφάλισης, με τις οποίες υπηρετούσαν οι μεταφερόμενοι υπάλληλοι στον φορέα προέλευσης. Κατά συνέπεια, οι μεταφερόμενοι υπάλληλοι του Υπουργείου Τουρισμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατηγορίας ΠΕ, ειδικότητας Μηχανικών, απετέλεσαν διακεκριμένη κατηγορία προσωπικού με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ, που διέπεται από τις διατάξεις του π.δ.410/1988.

25.Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι υπάλληλοι του Υπουργείου Τουρισμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατηγορίας ΠΕ, ειδικότητας Μηχανικών, δικαιούνται την οριζόμενη στο άρθρο 55 παρ. 1, 2 και 4 του π.δ. 410/1988 μειωμένη αποζημίωση (40%), εφόσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση του Δημοσίου για τη χορήγηση σύνταξης, έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος από τον ασφαλιστικό φορέα στον οποίο υπάγονται (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και ήδη e-ΕΦΚΑ) και είναι επικουρικά ασφαλισμένοι (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και ήδη e-ΕΦΚΑ). Καθ' όσον αφορά στην ασφάλισή τους στο πρώην Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε και ήδη e-ΕΦΚΑ για την απόληψη εφάπαξ χρηματικής παροχής (βοηθήματος), αυτή, ως πρόσθετη ασφάλιση, δεν κωλύει ούτε περιορίζει την παράλληλη καταβολή της ανωτέρω αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης και συνεπώς, κατά τα προεκτεθέντα, δεν λαμβάνεται

υπόψη.²² Ενόψει δε της καταφατικής απάντησης, δεν μεταβάλλονται και οι παραδοχές της με αριθ.187/2020 Γνωμοδότησης του Β΄ Τμήματος ΝΣΚ.

Απάντηση

26.Με βάση τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί ομόφωνα, ως εξής: Το Δημόσιο οφείλει, να καταβάλλει, εφόσον συντρέχουν οι εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, την αποζημίωση του άρθρου 55 του π.δ. 410/1988 στους συνταξιοδοτούμενους, υπαλλήλους του Υπουργείου Τουρισμού, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας Μηχανικών, που υπάγονται στην ασφάλιση του πρώην Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και ήδη e-ΕΦΚΑ και τούτο διότι με την διάταξη της περ.5 της υποπαραγράφου ΙΑ 5 του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012 δεν εθίγησαν οι διατάξεις του πδ.410/1988 περί καταβολής της εν λόγω αποζημίωσης, η οποία έχει προνοιακό και όχι ανταποδοτικό χαρακτήρα και ως εκ τούτου χορηγείται στους δικαιούχους χωρίς να απαιτείται εκ του νόμου η καταβολή σχετικής εισφοράς, ώστε να υπάρχει χρεία εξορθολογισμού της, προκειμένου να είναι εναρμονισμένη με τις εισφορές που καταβλήθηκαν.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2024

Η Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Νίκη Μαριόλη
Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ουρανία Μενδρινού
Πάρεδρος ΝΣΚ

²² ΑΠ 1720/2012, ΑΠ 1359/2015

